

אחד חדשות ואחד ישנות –

Whether they are new or whether they are old

OVERVIEW

The גמרא cited a משנה that hillocks that are close to a city or a road are טמא; whether they are new or old. A new hill should not be that suspect of harboring טומאה for since it is relatively new, the people would be aware if someone was buried there. Nevertheless the תנא teaches us that even חדשות are also טמאות. The order seems somewhat puzzling, why mention חדשות which is more novel, before ישנות which is more understandable.¹ There are also (numerous) other משניות where indeed the פשוט is mentioned first. Why the change here?! תוספות will answer this question.

תוספות asks:

תימה דהכא מזכיר שאינו פשוט קודם –

It is astounding! For the תנא mentions here in this משנה, the case (חדשות) in **which the ruling is not so simple** that it is טמא, **before** the case (ישנות) where the ruling is more obvious that it is טמא.

תוספות offers another example where the פשוט precedes the אינו פשוט:

וכן בהחולץ (יבמות דף מא,א) לא יתארסו ולא ינשאו עד שיהיו להן ג' חדשים –

And similarly in החולץ the משנה states concerning women who were previously married or betrothed that **the should not become betrothed, nor should they marry until three months** passed from the end of their previous relationship; this rule applies –

אחד בתולות ואחד בעולות² –

Whether these women are **virgins or whether they are בעולות**.³ In this משנה as well, the תנא –

מזכיר אירוסין קודם נישואין ובתולות קודם בעולות דהיינו שאינו פשוט תחלה –
mentions אירוסין (which is not so פשוט) **before נישואין** which is more פשוט, **and he mentions בתולות before בעולות; meaning** that he mentions **first** the

¹ The preferred order is that the lesser חידוש is mentioned before the greater חידוש.

² The text in our משנה reads: אחד נשואות ואחד ארוסות. In the last phrase (אחד נשואות ואחד ארוסות) he does mention the פשוט first.

³ The reason for this ruling is in order for us to distinguish any child she may bear within nine months of her separation; if it is from her previous husband, or from her current husband. Once three months pass and she is not pregnant we know that any ensuing child is from her current husband.

case which is not (so) פשוט.⁴

will now contrast this with other instances, where the פשוט is mentioned first:

ובראש השנה (דף כט,ב) תנן אחד יבנה ואחד כל מקום שיש בו בית דין -

However in **the משנה states 'whether it is in יבנה or whether it is in any place where there is a בי"ד'**⁵; the שופר is blown on שבת.

התם נקט דבר פשוט ברישא -

There the **mentions the simpler** and more obvious **ruling first**; יבנה was the seat of the סנהדרין. It is more obvious that one can be בשופר in יבנה more readily than in other דינים.

offers another example where the פשוט is mentioned first:

וכן בבבא קמא (דף נ,ב) אחד החופר בור שיח ומערה -

And similarly in **the משנה states that one is obligated to pay for the damages caused whether he dug a pit, a שיח, or a מערה**. The בור is the more obvious one, for that is written clearly in the תורה,⁶ as opposed to שיח ומערה which are not written in the תורה.

offers an additional example where the פשוט is mentioned first:

ובמסכת סוטה (דף מג,א) אחד הבונה ואחד הלוקח כולי גבי מערכי מלחמה -

And in **concerning those who are required to leave the battlefield, the משנה states 'whether he built a new house or whether he bought a new house, etc., he should leave**. In that case as well he mentions the פשוט (בונה), first for that it what is clearly written in the תורה;⁷ as opposed to לוקח.

brings a final example that the תנא mentions קודם:

ורש"י נמי גריס⁸ בפרק קמא דסוכה (דף כ,א ושם) גבי מחצלת גדולה שעשאה לשכיבה -

And **in the first of פרק סוכה** **concerning the status of a large mat that was made for lying** on it, the rule is that it is susceptible to become -

⁴ It is obvious that in order to allay our concerns of distinguishing to whom the child belongs, it is necessary that she should not get married; but not that she should be prohibited from merely אירוסין (where there is no relationship between husband and wife). Similarly if she remained בתולה from her previous marriage there is no concern to whom the ensuing child belongs to; as opposed if she is a בעולה from the previous marriage, where there is a valid concern.

⁵ The משנה there is discussing where the מצוה of תקיעת שופר is performed on שבת.

⁶ 'וכי יפתח איש בור וכו', בעל הבור ישרם'; שמות (משפטים) כא, לג ולד.

⁷ דברים (שופטים) כה,

⁸ רש"י of גירסא will shortly state what is the תוספות.

טמאה ואין מסככין בה⁹ רבי אליעזר אומר אחת קטנה ואחת גדולה –
and therefore it cannot be used for סכך ר"א states whether it is a
small mat or whether it is a large mat there is no difference.¹⁰ This concludes the
 citation from the משנה there (on יט,ב).

ופריך א' גדולה וא' קטנה מבעי ליה והיה כתוב בספרים להפך ורש"י מהפך הגירסא -
And the גמרא there challenges that ר"א should have said whether it is large
or whether it is small; not 'אחת קטנה ואחת גדולה' as it says in the משנה.
However, in the texts it was written (in the משנה and in the גמרא) **in the**
reverse. The משנה and the גמרא's question was that the משנה should have said 'א' קטנה וא' גדולה. **However רש"י**
reversed the גירסא both in the משנה and in the גמרא to read as תוספות has just quoted
 above. The reason why רש"י reversed the גירסא is –

משום דדרך התנאים להזכיר הפשוט קודם –

Because it is the manner of the תנאים to mention the פשוט first; it is more
 פשוט than that a גדולה is כשר ¹¹ We have therefore conflicting משניות; in
 some the פשוט is mentioned first (here and in יבמות), and other places the פשוט is
 mentioned first (ר"ה, ב"ק, סוטה, וסוכה).

answers: תוספות

ואומר רבינו יצחק¹² דהיכא דקאי אפלוגתא או אקרא מזכיר הפשוט קודם –
And the ר"י answers that wherever the dual statement is referring to a
dispute or to a פסוק, then the תנא mentions the פשוט first.

continues to enumerate and begins with the פלוגתא factor:

כי ההיא דפליג רבי אליעזר אתנא קמא בסוכה –

As in that case where ר"א argues with the ת"ק concerning a סוכה; where
 the גמרא asked (according to the amended version of רש"י) –

והוה ליה למימר אחת גדולה שאתה מודה לי כך תודה בקטנה –

That ר"א should have stated the order in the reverse; a מחצלת is כשר
‘whether it is a גדולה (that is the case) which you (the ת"ק) agree with me,
so too should you (the ת"ק) agree with me that a קטנה is also כשר. It is

⁹ A mat that is used לשכיבה is considered a כלי and is מקבל טומאה and פסול לסכך. A mat that is used for covering (a hut, etc.) is not a כלי and is not מקבל טומאה וכשר לסיכוך. A large mat is more likely to be used for סיכוך than for שכיבה (because of its hardness, it is uncomfortable for lying), therefore the חכמים maintain that it is כשר לסכך.

¹⁰ In either case a mat that was undesignated (for either שכיבה or סיכוך) is presumed to be for סיכוך and is כשר.

¹¹ See previous footnote # 9, that a large mat is more likely to be used for סיכוך than שכיבה.

¹² See ‘Appendix’.

therefore understood why in a פלוגתא the פשוט is first, for the second מ"ד is saying to the first מ"ד, just as you agree with me in the פשוט, you should also agree with me in the אינו פשוט.

פלוגתא continues with the other case of תוספות

וכן אחד יבנה פליג אדרבי אליעזר –

And similarly in the case where the רבנן stated **whether in יבנה**, etc.; **there** these רבנן **argue on א"ר** –

דאמר לא התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהו תוקעין אלא ביבנה בלבד –

Who maintained previously in the משנה **that ריב"ז only instituted that they should sound** the שופר **on שבת, only in יבנה exclusively**. It follows therefore that the רבנן respond that not only in יבנה but rather anywhere where there is a תוקע בר"ה שחל להיות בשבת בי"ד.

תוספות continues with the last two examples of mentioning the פשוט first:

ובבא קמא (נ,ב) ובסוטה (מג,א) קאי אקרא –

And in (concerning the בור ושיח) **מסכת ב"ק** **and in** (concerning a פסוק, where the first is mentioned clearly in the תורה,¹³ therefore the תנא gives it priority. This concludes the explanation where the תנא mentions the פשוט first.

תוספות concludes concerning where the אינו פשוט mentioned first:

אבל הכא ובהחולץ לא קאי אמידי אין להקפיד איזה נשנה תחלה –

However, here and in החולץ, פרק החולץ, the dual statement is **not referencing anything** in particular; neither a פלוגתא, nor a פסוק, therefore **there is no need to be particular which of the two is mentioned first**.

[ועיין תוספות שבת כ,ב ד"ה אחד מבושל פסחים פה, א קח, ב סוכה כ,א וזבחים צב, ב ד"ה אי הכי ומנחות סג, ב ד"ה אחד שבת ועין תוספות קדושין יג, א ד"ה כשם]¹⁴

SUMMARY

When a dual statement is made; if it is referencing a dispute or a פסוק, the פשוט is mentioned first. In all other cases there is no concern which is mentioned first.

¹³ See footnotes # 6 & 7.

¹⁴ See (?!), ישן precedes חדש because חדש is mentioned first (in the margin) תוספות ישנים, and similarly ארוסה precedes נשואה as does בתולה precede בעולה. However he rejects this from another source (which mentions שיש בו מזה before עצם שאין בו מזה) and concludes that we must accept the answer of the ר"י in תוספות. See also 'Thinking it over'.

THINKING IT OVER¹⁵

Can there be some explanation why in our case (and in יבמות) the אינו פשוט is mentioned first?

APPENDIX¹⁶

The תוספות ישנים (in the margin of the גמרא) states as follows:

נ"ש מפרשים¹⁷ הכא נקט אחד חדשות לפי שכל דבר חדש הוא תחלה ואחר כך ישן¹⁸ –

And some explain that he mentions here אחד חדשות first, because anything is first new and later it becomes old. Therefore it is appropriate to mention 'new' first, even though it is אינו פשוט –

וכמו כן באירוסין קודם נישואין ובתולות שהם קודם בעולות –

And similarly by אירוסין, it is mentioned first (even though נישואין is more פשוט), since אירוסין is before נישואין just as בתולות is before בעולות.

ומכל מקום קשה דבפרק כיצד צולין (דף פה, א) קאמר –

However there is a difficulty for in פרק כיצד צולין the גמרא cites a ברייתא which states, that the prohibition of (קרבן פסח) applies - (not to break a bone of the פסח) לא תשברו בו ועצם –

אחד עצם שיש בו מוח ואחד עצם שאין בו מוח –

Whether it is a bone which contains marrow, or whether it is a bone which has no marrow –

אף על גב שאין בו מוח פשוט יותר שיש בו משום ועצם לא תשברו בו –

Even though that regarding a bone שאין בו מוח it is obvious that the prohibition of עצם שיש בו בשר applies to it more readily than to an –

והתם לא שייך האי טעמא וצריך לפרש כדפירש רבינו יצחק¹⁹. תוספות ישנים על הגליון]

And there this explanation (of following a chronological order) does not apply; therefore it is necessary to explain the differences as the ר"י explained. The above was a תוספות ישנים found on the margin of a text.

¹⁵ See 'Thinking it over' in the following טמאות ד"ה

¹⁶ See footnote # 12.

¹⁷ These מפרשים יש explain why (only) here and in יבמות, he mentions the תחילה אינו פשוט.

¹⁸ This requires additional clarification, for (in this case) the תולדות ישנות preceded the חדשות!

¹⁹ This refers to explanation of the ר"י in our תוספות (footnote # 12).